

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 356/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Krmanova 16, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Co 74/2014 z 30. januára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 74/2014 z 30. januára 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania domáhala určenia manželského výživného v sume 3 319,39 €.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza, že „Okresný súd Košice I, rozsudkom č. k. 40 C/23/2008-296, zo dňa 20. 06. 2013 určil vyživovaciu povinnosť odporcu voči sťažovateľke za obdobie od 1. 7. 2008 do 31. 7. 2008 vo výške 3.319,39 mesačne, za obdobie od 1. 9. 2008 do 31. 3. 2009 vo výške 3.319,39 €

Dlžné výživné vzniklé za obdobie od 1. 7. 2008 do 31. 3. 2009 vo výške 26.555,12 € súd povolil splácať v 4.400, €mesačných splátkach.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 8Co/113/2013-324, zo dňa 27. 01. 2014 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že zaviazal odporcu prispievať sťažovateľke na výživu 663,88€ mesačne od 20.6.2008 do 29. 5. 2009 a v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Dlžné výživné 7.503,27 € za obdobie od 20. 6. 2008 do 29. 5. 2009 zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

Okresný súd Košice I, uznesením č. k. 40C/23/2008-343, zo dňa 7. 8. 2014 nepriznal účastníkom náhradu trov konania.

Sťažovateľku zaviazal nahradiť trovy štátu vo výške 379,58 € v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia na účet Okresného súdu Košice I.

Odporcu zaviazal nahradiť trovy štátu vo výške 379,58 € v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia na účet Okresného súdu Košice I.

Voči uzneseniu Okresného súdu Košice I podala odvolanie sťažovateľka aj odporca.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 30. 1. 2015, sp. zn.: 8 Co/74/2014-363 zmenil uznesenie Okresného súdu Košice I, 40C/23/2008-343 z 7. 8. 2014 tak, že sťažovateľka je povinná nahradiť odporcovi trovy konania 3677,85 € v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia na účet jeho právneho zástupcu [REDACTED] a nahradiť štátu trovy konania 759,15 € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia na účet Okresného súdu Košice I.“

Sťažovateľka namieta, že „Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil, tým, že v tomto prípade neboli splnené podmienky na nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 ods. 1

O.s.p. pretože navrhovateľka v rozhodnom období disponovala sumou 22.571,86 € ktoré pochádzali zo spoločných úspor. Za rozhodné obdobie mala navrhovateľka k dispozícii viac ako 1.700, € mesačne.

Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s majetkovými pomermi na strane odporcu, ktorý v rozhodnom čase disponoval rovnako čiastkou 22.571,86 € zo spoločných úspor a okrem spoločných úspor jeho príjem za rozhodné obdobie na rozdiel od navrhovateľky, ktorá sa starala o maloleté dieťa, bol 217.975, €.“.

Sťažovateľka uvádza, že napadnuté uznesenie „nie je dostatočne odôvodnené. Odvolací súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdil.“.

Sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že v napadnutom uznesení „konštatuje že nejde o výnimočný prípad v zmysle § 150 O. s. p., pretože sťažovateľka mala prístup k spoločnému účtu a spoločným úsporám, jej výživa a uspokojovanie potrieb boli zabezpečené a vzhľadom na výšku určeného manželského výživného nevznikol v rozhodnom období medzi životnou úrovňou navrhovateľky a odporcu hrubý nepomer bez toho, aby z odôvodnenia rozhodnutia bolo zrejmé, prečo nebola argumentácia sťažovateľky o použití finančných prostriedkov zo spoločných úspor a o výške príjmu odporcu vzatá do úvahy, v čom bola nesprávna, prečo súd nepovažuje nepomer medzi životnou úrovňou navrhovateľky a odporcu za hrubý pri viac ako šesťnásobnom rozdiel medzi ich príjmami, prečo súd vyložili skutkový stav. inak, prečo jej právna argumentácia bola v rozpore s platnou právnou úpravou.“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR bolo porušené právoplatným uznesením Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 30. 01. 2015, č. k.: 8Co/74/2014-363.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. 01. 2015, č. k.: 8Co/74/2014-363 sa zrušuje.

Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia advokátom do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

Ústavný súd považoval v tomto prípade lehotu na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 52, 53 a 54), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2015 (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010).

Sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, že na jej strane neboli dané okolnosti hodné osobitného zreteľa, tak ako ich upravoval § 150 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom v čase rozhodovania krajského súdu (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľka odôvodňuje okolnosti hodné osobitného zreteľa podľa § 150 OSP poukazom na rozdielnu životnú úroveň manželov, pričom uvádza, že *„[j]e nesporné, že odporca mal počas obdobia, kedy navrhovateľka požadovala manželské výživné niekoľko násobne vyššiu životnú úroveň, keďže jeho čistý mesačný príjem bol vtom období minimálne šesť krát vyšší. Túto skutočnosť mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní zohľadniť čo neurobil.“*

Sťažovateľka sa prostredníctvom svojich námietok snaží dosiahnuť iné právne posúdenie nároku na náhradu trov konania. Kritériom na priznanie nároku na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci, ktorá sa zisťuje u navrhovateľa (žalobcu) aj u odporcu (žalovaného) a závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu.

Krajský súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, že v konaní bol úspešným účastníkom odporca, keď konštatoval, že *„[z] týchto dôvodov priznal úspešnému účastníkovi, v tomto prípade odporcovi, náhradu trov konania“*.

Podľa § 142 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 150 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.

Krajský súd v tejto súvislosti v napadnutom uznesení uvádza, že dospel k „záveru, že v tomto prípade neboli splnené zákonne podmienky na nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 ods. 1 O. s. p., pretože navrhovateľka v rozhodnom období disponovala sumou 22 571,86 €, ktoré pochádzali zo spoločných úspor účastníkov konania. Za rozhodné obdobie mala navrhovateľka k dispozícii viac ako 1.700 € mesačne, čo predstavuje viac ako dvojnásobok priemernej mzdy v rozhodnom období. Na základe týchto skutočností dospel odvolací súd k názoru, nejde o výnimočný prípad v zmysle § 150 O. s. p., pretože navrhovateľka mala prístup k spoločnému účtu a spoločným úsporám, jej výživa a uspokojovanie potrieb boli zabezpečené, a vzhľadom na výšku určeného manželského výživného nevznikol v rozhodnom období medzi životnou úrovňou navrhovateľky a odporcu hrubý nepomer. Z týchto dôvodov priznal úspešnému účastníkovi, v tomto prípade odporcovi, náhradu trov konania.“.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutým uznesením, ktorým krajský súd zmenil uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 40 C 23/2008 zo 7. augusta 2014 tak, že sťažovateľka je povinná nahradiť odporcovi (vzhľadom na jeho úspech vo veci) trovy konania, boli porušené označené práva sťažovateľky.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z pohľadu ústavného súdu treba považovať za rozhodujúce, že krajský súd svoj právny názor primerane odôvodnil, nepostupoval arbitrárne, rešpektoval zmysel a účel ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania všeobecných súdov) a jeho argumentácia nie je vnútorne rozporná.

Ústavný súd považoval za relevantné, že v pôvodnom konaní bola jediným predmetom napadnutého uznesenia výlučne otázka trov konania – t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru týkajúcu sa rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania, podľa ktorej vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o trovách konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014). Pre intervenciu ústavného súdu je takto v takýchto prípadoch nevyhnutná zvýšená intenzita namietaného porušenia označených práv.

Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením označených práv. Napadnuté uznesenie nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov v opravnom konaní (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00).

S prihliadnutím na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo

na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017